

Η Ιατρική στον αρχαίο κόσμο

- ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ
- ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ
- ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΟ
- ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΙΝΑ
- ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΙΝΔΙΑ
- ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
- ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Προϊστορική ιατρική

- Η ασθένεια και η φθορά συνοδεύουν τον άνθρωπο σε όλη τη διάρκεια της παρουσίας του στη γη.
  - Ο πρωτόγονος άνθρωπος φαίνεται ότι ξεχώριζε την απλή αδιαθεσία ή τις συνέπειες του γήρατος από σοβαρότερες ασθένειες
  - πίστευε ότι τις προκαλούσαν δαιμονικές δυνάμεις ή πνεύματα
  - οι πρώτες ιατρικές γνώσεις σχετίζονταν με θεραπεία τραυμάτων, βοήθεια κατά τον τοκετό, ανακούφιση πόνου και πυρετού
  - ακινητοποιούσαν σπασμένα άκρα, χρησιμοποιώντας υλικά από πηλό
  - ακρωτηρίαζαν άκρα με γάγγραινα
  - Οι περιπτώσεις αυτές απαιτούσαν τις υπηρεσίες του γιατρού-μάγου ή σαμάνου
- Ο οποίος πρωτίστως προσπαθούσε να διώξει τα κακά πνεύματα με κραυγές και εξορκισμούς

- Τρυπανισμός :εμφανίζεται στη Λίθινη εποχή (20.000 π.Χ.)
- ανοίγονταν οπές στα οστά του κρανίου με σκοπό την απομάκρυνση των κακών πνευμάτων και την αντιμετώπιση ψυχικών διαταραχών ή επιληψίας.
- Αρκετοί ασθενείς επιβίωσαν όπως φαίνεται από τις οστικές ουλές που παρατηρούνται σε απολιθωμένα κρανία

ΛΑΟΙ ΤΗΣ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ

Η ιστορία της ιατρικής αρχίζει να καταγράφεται με την εμφάνιση της γραφής στην ιστορία των λαών

→ η αρχαιότερη γραπτή αναφορά αντιμετώπισης του πόνου χρονολογείται **3.300 χρόνια π.Χ. από τους Σουμέριους**

- Χρησιμοποιούσαν την οπιούχο παπαρούνα για την αντιμετώπιση του πόνου και σαν ελιξίριο ευφορίας (εικ.1)
- Στην Βαβυλώνα 1.770 π.Χ καθορίζονται με τον Κώδικα του Χαμουραμπί (εικ.2) οι αμοιβές και τιμωρίες των γιατρών
παράδειγμα: αν ένας γιατρός προκαλέσει το θάνατο ασθενούς σε μια εγχείριση του κόβουν το χέρι.
- στον κώδικα παρουσιάζονται χειρουργοί, τροφοί, αμβλωτές, δεν αναφέρονται πουθενά ιατροί με την έννοια του παθολόγου.
- Η θεραπεία των ασθενειών ήταν συνδυασμός μαγείας- βοτάνων- αστρονομίας και απλής χειρουργικής

Ιατρική στην Μεσοποταμία

- οι Ασσύριοι και οι Βαβυλώνιοι δεν ξεχώριζαν τον ιατρό από τον ιερέα. Ο ιατρός δεν θεωρούνταν κοινός πολίτης, πράγμα που ίσχυε για τον χειρουργό.
- Σαφής διάκριση μεταξύ «επιστήμονα» και πρακτικού ιατρού, όπως ήταν οι χειρουργοί, που ασκούσαν ταυτόχρονα και το επάγγελμα του κουρέα!
- Γινόταν μελέτη των σπλάγχνων των θυσιαζόμενων ζώων αλλά ποτέ ανθρώπου
- 250 βότανα και γύρω στις 120 ορυκτές ουσίες αναγράφονταν στον άρρωστο υπό μορφή αφεψημάτων, καταπλάσμάτων, αλοιφών, εισπνοών ή πλύσεων.
- Από τις φυτικές ουσίες χρησιμοποιούνταν περισσότερο η αλόη, το γλυκάνισο, η μελαντόνα, το κάρδαμο, το ρετσινόλαδο, ο δυόσμος, η γλυκόριζα, το ρόδι και η παπαρούνα.

Ιατρική στην αρχαία Αίγυπτο

- Γνωρίζουμε πολλά περισσότερα για την ιατρική στην αρχαία Αίγυπτο χάρη στο μεγάλο αριθμό συντηρημένου ιερογλυφικού υλικού και στις μούμιες που διατηρήθηκαν ως τις μέρες μας
- Αιγυπτιακές μούμιες μας επιτρέπουν για πρώτη φορά να έρθουμε κοντά σε εσωτερικές ασθένειες στην αρχαία εποχή
- Ο αρχαιότερος γιατρός στην ιστορία είναι ο Αιγύπτιος **Ιμχοτέπ**, παθολόγος του Φαραώ που έζησε μεταξύ του 2700 και 2600 π.Χ
- Ασθενούσαν από φυματίωση, τερηδόνα, αρτηριοσκλήρυνση παθήσεις του ουροποιητικού, όγκους κ.α.

- Μούμια σε αξονικό τομογράφο : βρέθηκε πως έπασχε από μεταστατικό καρκίνο του προστάτη

Ιατρική στην αρχαία Αίγυπτο

- Χρησιμοποιούσαν :**οδοντικά προθέματα** (γέφυρες) λόγω καταστροφής ούλων
προσθετικά μέλη όπως δάχτυλα
- Για εσωτερικούς πόνους γινόταν εκτεταμένη χρήση **ναρκωτικών** και **μπύρας**
- Έκαναν χρήση **βοτάνων** π.χ. χαμομηλιού για πυρετούς σκόρδο για τόνωση
- Ως **αντισυλληπτικό** : οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν μια κολλική ουσία υπό μορφή υπόθετου, που αποτελείτο από διάφορες όξινες ουσίες (κόπρανα κροκόδειλου) και η οποία αλείφετο πολλές φορές με μέλι ή λάδι

- Προσθετικά μέλη

Ιατρική στην αρχαία Αίγυπτο

- επικάλυπταν τις επιφανειακές πληγές με **μέλι** (φυσικός τρόπος καταπολέμησης βακτηριδίων)
- Χρήση παρασκευάσματος από λεπτό **φλοιό ιτιάς**, που περιέχει μια φυσική αναλγητική ουσία, χημικώς συγγενή με την ασπιρίνη
- τοποθέτηση **μουχλιασμένου ψωμιού σε πληγές**, κάτι που αποδείχθηκε στον εικοστό μόλις αιώνα ότι μπορεί να προκαλέσει ευεργετικά αποτελέσματα λόγω της πενικιλίνης.
- Ανακάλυψαν τον συγχρονισμό ανάμεσα στον σφυγμό και την καρδιά
- χορήγηση στα ανήσυχα και νευρικά **βρέφη** σπόρους **παπαρούνας** (περιέχει οπιοειδή).
- επάλειψη των βρεφών με **λίπος γάτας** για να προστατευτούν απ' τα δαγκώματα των ποντικών, που όπως φαίνεται αφθονούσαν τόσο, ώστε να επιτίθενται και σε κοιμισμένους ανθρώπους.
- γνώριζαν και περιέγραψαν τον **καταρράκτη** αλλά δεν διέθεταν χειρουργική θεραπεία παρά μόνο βάμματα και ξόρκια

Η τεχνική της μουμιοποίησης

- Η ανατομία σε άνθρωπο απαγορευόταν όμως η μουμιοποίηση γινόταν ώστε το νεκρό σώμα του αρχαίου Αιγυπτίου, μετά το θάνατο, να πραγματοποιήσει ένα μεγάλο ταξίδι
  - ➔ Αρχικά αποξέραιναν το δέρμα του νεκρού με αλάτι (ώστε να μην αναπτύσσονται μικρόβια) κι έπειτα αφαιρούσαν τον εγκέφαλο → με μεταλλικό άγκιστρο μέσω της ρινικής κοιλότητας (μύτης)
  - ➔ Άνοιγαν το στέρνο, αφαιρούσαν όλα τα βασικά όργανα & τα σπλάγχνα, αφήνοντας την καρδιά (θα ζυγιζόταν από τους θεούς κατά την μετάβαση στην αιώνια ζωή) και τοποθετούνταν σε βάζα
  - ➔ Άλειφαν το σώμα του νεκρού με αντισηπτικές κρέμες και αρωματικά έλαια και το γέμιζαν με βότανα, άμμο, εδώλια θεών κ.α
  - ➔ Στο τέλος το τύλιγαν σφιχτά με υφάσματα και επιδέσμους, που περιείχαν ξόρκια σε ιερογλυφική γραφή (για να μην πετάξει η ψυχή!) και το έβαζαν στην σαρκοφάγο ή τον τάφο.

- Εργαλεία μουμιοποίησης

μουμιοποίηση

- Βάζα φύλαξης οργάνων του νεκρού (η λέξη νεκρός δεν υπήρχε στην Αρχαία Αίγυπτο)
- Η μουμιοποίηση εγγυούταν τη μετάβαση στην μετά θάνατο ζωή

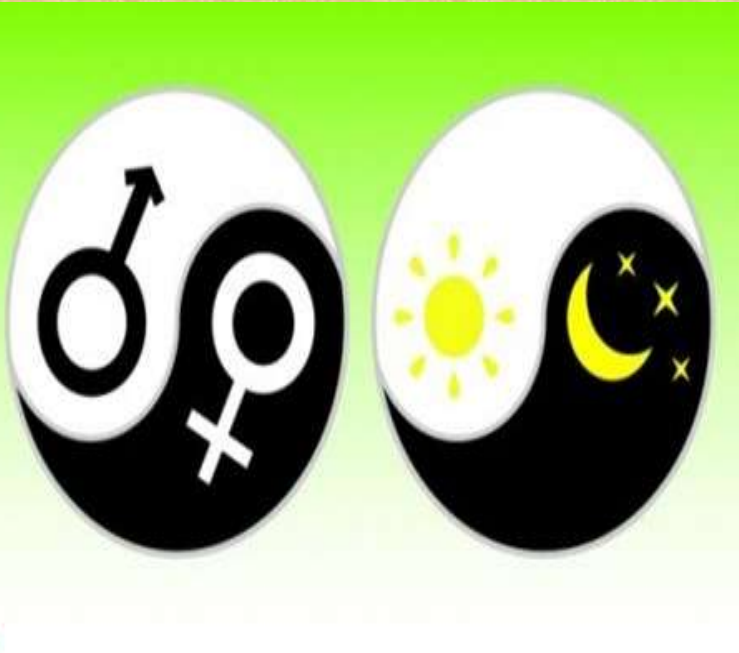

Ο θρύλος του Τουταγχαμών

- ο θρυλικός Φαραώ πέθανε το 1.332 π. Χ σε ηλικία 18 ετών
- Στην μούμια του βρέθηκαν κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις
- Πρέπει να έπασχε από επιληψία κροταφικού λοβού, μια μορφή επιληψίας όπου τα άτομα έχουν συχνά παραισθήσεις, βλέπουν οράματα θρησκευτικού περιεχομένου και έχουν θηλυπρεπή εμφάνιση
- Ίσως δολοφονήθηκε , ίσως χτύπησε κατά την επιληπτική κρίση

Ιατρική στην Ανατολή (Κίνα και Ινδία)

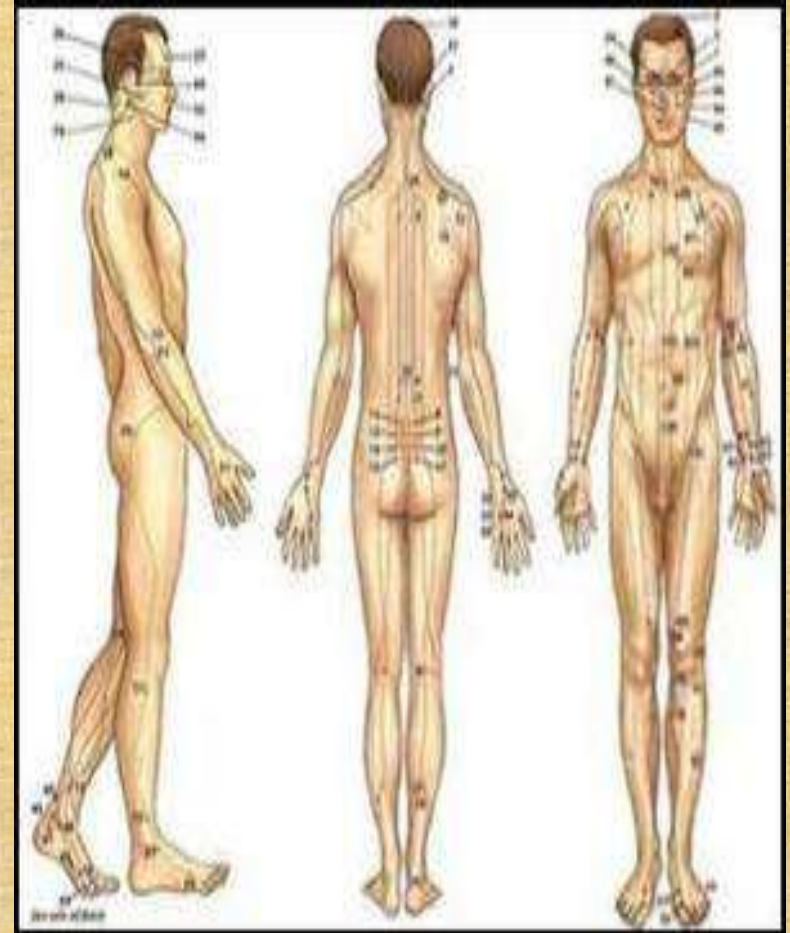
Το γιν (μαύρο) και
το γιανγκ (άσπρο)

- Η κινέζικη ιατρική αναπτύχθηκε από το 2.000 π.Χ μέχρι το 500 μ.Χ
- Έκτοτε οι βασικές θεωρίες της ελάχιστα έχουν αλλάξει
- Βασίζεται στην πεποίθηση ότι δύο βασικές δυνάμεις ρέουν μέσα στο σώμα : **το γιν και το γιανγκ**
- **Το γιανγκ** είναι το αρσενικό, λαμπερό, ζεστό, ξηρό και ενεργητικό
- **Το γιν** το θηλυκό, σκοτεινό, δροσερό , υγρό και παθητικό
- Οι ασθένειες προκαλούνται όταν αυτά δε βρίσκονται σε ισορροπία π.χ. όταν κάποιος είναι πολύ ενεργητικός και ξεκουράζεται λίγο
- Για την αποκατάσταση της ισορροπίας ανέπτυξαν το **βελονισμό**

Ιατρική στην αρχαία Κίνα

- Ο βελονισμός χρησιμοποιείται εδώ και περίπου 4.000 χρόνια
- **διείσδυση βελόνων** σε συγκεκριμένα **σημεία-κλειδιά** του σώματος ώστε να εξισορροπηθούν οι αντίθετες δυνάμεις του γιν και του γιανγκ
- Η ενέργεια (τσι) ρέει μέσα στο σώμα πάνω σε 14 οδούς που ονομάζονται μεσημβρινοί
- Όταν το γιν και το γιανγκ βρίσκονται σε αρμονία τότε το τσι κυλάει ελεύθερα και το άτομο είναι υγιές.
- Όταν το άτομο είναι άρρωστο υπάρχει μια παρακώλυση του τσι σε έναν από τους μεσημβρινούς
- Παράλληλα χρησιμοποιούσαν εκατοντάδες γιατροσόφια από βότανα

- Χάρτης βελονισμού :500 σημεία για είσοδο βελόνας

Σεξολογία στην αρχαία Κίνα

- Στην αρχαία Κίνα η διάγνωση και η αντιμετώπιση σεξουαλικών προβλημάτων γινόταν μέσω του βελονισμού.
- Σύμφωνα με τους Κινέζους σε μια υγιή σεξουαλική σχέση υπάρχει αμοιβαία ανταλλαγή των γιν (κόλπος) και γιανγκ (πέος) για το όφελος και των δύο εξίσου.
- Αυτή η ανταλλαγή που είναι φυσικά και πνευματικά ενσωματωμένη στη σεξουαλική επαφή οδηγεί σε μια υγιή και ισορροπημένη σεξουαλική σχέση.

Ιατρική στην αρχαία Ινδία

- Η παραδοσιακή ινδική ιατρική :
Αγιουβέρδα που σημαίνει συνταγή για μακροζωία
- Αναπτύχθηκε μεταξύ 2.400 π.Χ – 500 μ.Χ
- Ελάχιστα έχουν αλλάξει οι θεωρίες της
- Η ενέργεια ρέει κατά μήκος καναλιών που λέγονται **τσάκρα**
- Τα 7 τσάκρα βρίσκονται κατά μήκος της σπονδυλικής στήλης και το καθένα συνδέεται με όργανα ή αδένες
- Όταν τα τσάκρα δεν βρίσκονται σε ισορροπία προκύπτουν ασθένειες
- Θεραπείες : βότανα ,μαλάξεις και **γιόγκα**

Ιατρική στην αρχαία Ινδία

- Οι αρχαίοι ινδοί γιατροί **ήταν άριστοι χειρουργοί** :
θεράπευαν τον καταρράκτη, αφαιρούσαν πέτρες νεφρών και ουροδόχου κύστεως .
- **Οι πρώτες πλαστικές επεμβάσεις** εμφανίζονται στην Ινδία το 600 π.Χ για την αποκατάσταση μύτης ή αυτιών που ακρωτηριάζονταν ως τιμωρία στους εγκληματίες : ο χειρουργός έκοβε ένα τμήμα δέρματος από κάποιο σημείο και κάλυπτε τη μύτη
- Για την επούλωση πληγών χρησιμοποιούσαν σαγόνια μυρμηγκιών που εκκρίνουν μια αντιμικροβιακή ουσία
- παρασκεύαζαν πολλά γιατροσόφια από φυτά (αλόη, κρόκο,τζίντζερ..) ζώα ή μέταλλα όπως χρυσός/σίδηρος
- Στην Ινδία ανακαλύφθηκε ο αρχαιότερος ανθρώπινος σκελετός που εμφανίζει σημάδια **λέπρας**. Η ηλικία του υπολογίζεται στο 4.000 π.Χ

Ιατρική στην αρχαία Ελλάδα

- Οι αρχαιότερες μαρτυρίες για την ιατρική σε ελληνικό έδαφος προέρχονται από τις ανασκαφές στις Μυκήνες (εικόνα) βρέθηκαν: ένα τρυπανισμένο κρανίο, πέτρες χοληδόχου κύστεως και σκελετοί αλλοιωμένοι από αρθρίτιδα
χρονολογούνται γύρω στο 1.650 π.Χ
- Στις πινακίδες Γραμμικής Β (1450-1200 π.Χ) αναφέρεται η λέξη γιατρός καθώς και φαρμακευτικά φυτά όπως το μάραθο, το δίκταμο, κύμινο, σέλινο, κορίανδρον
- Στα Μινωικά ανάκτορα (περίπου 1500 π.Χ) υπήρχαν υψηλής ποιότητας εγκαταστάσεις υγιεινής άρα η ιατρική θα πρέπει να είχε φτάσει σε ένα αντίστοιχο επίπεδο

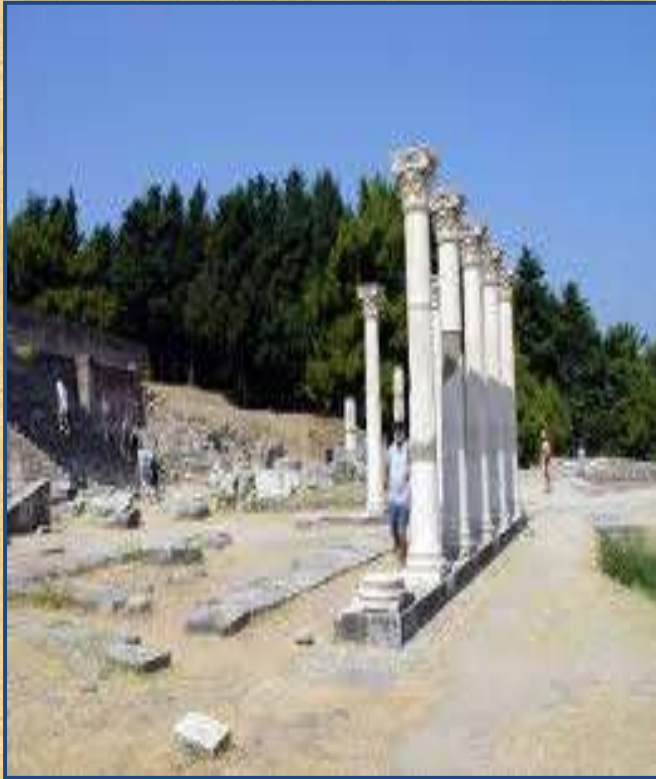
Ο Ασκληπιός

- Ο Ασκληπιός υπήρξε ο πρώτος Ιατρός του αρχαίου ελληνικού κόσμου.
- Γεννήθηκε στις όχθες του Ληθαίου ποταμού, που διασχίζει την πόλη των Τρικάλων (Τρίκκη το αρχαίο όνομα της πόλης).
- Επικρατέστερη χρονολογία γέννησής του είναι το έτος 1247 π.Χ
- Ο Ασκληπιός σύλλεγε ιαματικά βότανα , δημιούργησε τα περίφημα "φάρμακοτριβεία« όπου γινόταν η κατεργασία των βοτάνων
- Οι θεραπευτικές ικανότητες του Ασκληπιού έδωσαν την εντύπωση στον κόσμο ότι είχε κάποια θεϊκή δύναμη και θεοποιήθηκε
- Έτσι η φήμη του πέρασε γρήγορα τα όρια της Τρίκκης, κάλυψε τα όρια της Ελλάδας και μεταγενέστερα τα όρια όλου του τότε γνωστού κόσμου. Πάνω από 343 Ασκληπιεία (ναοί) κάλυψαν κατά τον 7^ο- 5^ο αιώνα π.Χ τον τότε γνωστό κόσμο.
- Οι γιοι του Μαχάων και Ποδαλείριος πήραν μέρος στον Τρωικό πόλεμο ως γιατροί και πολεμιστές

Η ράβδος του Ασκληπιού παγκόσμιο σύμβολο ιατρικής στις μέρες μας

Τα Ασκληπεία

Ο Ασκληπιός ήταν ο τελευταίος Θεός που υπέκυψε στην εξάπλωση του χριστιανισμού

- Ήταν ναοί με ιατρική λειτουργία.
- Οι θεραπείες πραγματοποιούνταν δωρεάν οι ασθενείς άφηναν δώρα
- Η θεραπευτική ικανότητα τους ήταν αποτελεσματική σε τραύματα και σε πυρετούς, όπου χρησιμοποιούσαν βότανα και άλλα χειρουργικά μέσα.
- Ο πιο συνηθισμένος θεραπευτικός τρόπος ήταν της «εγκοιμήσεως», όπου κατά την κοίμηση του ασθενούς εμφάνιζαν οι θεοί την θεραπεία σαν όραμα
- Δεν ξέρουμε την αποτελεσματικότητα σε εσωτερικές ασθένειες αλλά οι Έλληνες ανέφεραν ότι ο Άδης παραπονιόταν στο Δία ότι η προσέλευση νεκρών είχε μειωθεί
- Όσον αφορά τον τοκετό, ο Ασκληπιός ήταν ο πρώτος που επινόησε το «ευτόκιο λουτρό» σε θαλάσσιο ύδωρ επί δυστοκίας, δηλαδή τη γέννα μέσα στο νερό

Ιατρική στην Ομηρική εποχή

- Στα ομηρικά έπη αναφέρονται 150 ανατομικοί όροι που παρατηρήθηκαν είτε από σφαγές, είτε αποτελούν εμφανή μέρη του σώματος
- γίνεται αναφορά επιδημιών , μελαγχολίας, μανίας, λιποθυμίας και μέθης.
- Από πλευράς φαρμάκων αναφέρεται ο μανδραγόρας, το όπιο, δηλητήρια βελών, διάφορες πικρές ρίζες και αιμοστατικά.
- γνώριζαν τρόπους για την επίσχεση αιμορραγιών, τη διενέργεια χειρουργικών επεμβάσεων, την αφαίρεση ξένων σωμάτων , την επίδεση διαφόρων επιθεμάτων και μάλιστα αναλγητικών , την εφαρμογή πλήθους επιδέσμων, τους οποίους χρησιμοποιούσαν σε μεγάλη έκταση
- Το αίμα θεωρούνταν κύριο στοιχείο της ζωής και η ψυχή βρίσκεται στο διάφραγμα.

Η ακμή της ελληνικής ιατρικής

- Τον 5 π.Χ αιώνα η ιατρική εξελίσσεται από τέχνη σε επιστήμη
- Ο **Ιπποκράτης** (Κως 460 π.Χ. - Λάρισα 377 π.Χ)
είναι ο θεμελιωτής της ορθολογικής ιατρικής που κατόρθωσε να την απαλλάξει από τα μεταφυσικά στοιχεία και τις δεισιδαιμονίες της εποχής.
- Το πρωτοποριακό και σε σημαντικό βαθμό προβλεπτικό του έργο επηρέασε τις περισσότερες σύγχρονες ιατρικές ειδικότητες του δυτικού κόσμου που επάξια τον ονόμασε **θεμελιωτή και στυλοβάτη της Ιατρικής Επιστήμης**
- Θεμελίωσε τη μεθοδολογία της κλινικής εξέτασης, που παραμένει όμοια ακόμη και σήμερα.
- Μελέτησε τη συμπτωματολογία οξέων και χρόνιων ασθενειών

Ο Ιπποκράτης

- Παρατηρούσε τον ασθενή πραγματικά από την κορφή ως τα νύχια
- Λάμβανε υπόψη τις ατμοσφαιρικές συνθήκες, τη διεύθυνση των ανέμων, την ποιότητα του νερού, την τοποθεσία της πόλης και του σπιτιού
- Προέβλεπε ακριβέστατα την εξέλιξη της νόσου
- Απέδωσε ακόμα και στην ιερά νόσο-επιληψία, φυσικά αίτια

Ο Όρκος του Ιπποκράτη

- Σημείο αναφοράς της ιατρικής ηθικής όλων των λαών
- Αναφέρεται στην υπευθυνότητα του γιατρού απέναντι στον ασθενή και την κοινωνία
- Αποδίδεται στον Ιπποκράτη χωρίς να γράφτηκε από τον ίδιο
- Ο ίδιος ο Ιπποκράτης δεν τηρούσε τον όρκο (παράδειγμα: ο όρκος απαγορεύει την έκτρωση, ο δε Ιπποκράτης χορηγούσε εκτρωτικά βότανα και έδινε συμβουλές για την πρόκληση αποβολής)

Ιπποκρατική Ιατρική (ασκήθηκε από τον Ιπποκράτη και τους συνεχιστές του)

- Σύμφωνα με τους Ιπποκρατικούς ιατρούς στο σώμα υπάρχουν τέσσερις χυμοί: το αίμα , το φλέγμα, η κίτρινη και η μαύρη χολή
- Η ανισορροπία μεταξύ αυτών των χυμών προκαλούσε τις ασθένειες
- Η ανισορροπία διορθωνόταν με αφαίρεση του περισσευούμενου χυμού: αφαιμάξεις, χρήση βδελλών , χορήγηση βοτάνων για διάρροια ή εμετό
- Αντιλαμβάνονταν ότι η υπερένταση , η κληρονομικότητα , η κακή διατροφή, το επάγγελμα και περιβαλλοντικοί παράγοντες έπαιζαν μεγάλο ρόλο στην πρόκληση ασθενειών
- Έδιναν λεπτομερέστατες συμβουλές στους ασθενείς ακόμα και για την ποσότητα της σεξουαλικής δραστηριότητας που θα έπρεπε να έχουν
- Εξέταζαν το σφυγμό, ακόμα και τις οσμές του ασθενούς, ακροάζονταν με το αυτί τον ασθενή → εξέταση που διατηρήθηκε μέχρι τον 19^ο μ.Χ. αιώνα οπότε και εξελίχθηκε στη σύγχρονη στηθοσκοπία.

Ιπποκρατική ιατρική - γυναικολογία

Γυναικολογικά-μαιευτικά εργαλεία

- οι ανατομικές γνώσεις για το γεννητικό σύστημα της γυναίκας ήταν ανακριβείς, λόγω της απαγόρευσης εκτέλεσης νεκροτομών.
- Οι ιπποκρατικοί ιατροί δεν συμμετείχαν στις γυναικολογικές εξετάσεις, που ήταν έργο των μαιών, και προσέρχονταν μόνο σε περιπτώσεις δυστοκίας
- καθήκον του ιατρού ήταν να απολυτρώσει την τίκτουσα από το έμβρυο
όταν αυτό ήταν αδύνατο να επιτευχθεί με τις φυσικές δυνάμεις γινόταν με διάφορες μαιευτικές επεμβάσεις όπως λ.χ. εμβρουλκία, στροφή του εμβρύου με μαιευτικά εργαλεία
- Αν η μήτρα μιας γυναίκας δεν ήταν σε σωστή θέση την κρεμούσαν ανάποδα για 24 ώρες!
- Συνέδεσε την παχυσαρκία με την στειρότητα περιέγραψε ορθά διαταραχές εμμήνου ρύσεως, επιλόχειας λοίμωξης
- Γινόταν αφαίρεση κονδυλωμάτων έξω γεννητικών οργάνων, πολυπόδων και αποστημάτων μήτρας

Ιπποκρατική παθολογία και χειρουργική

- Περιέγραψε ορθότατα τις παρακάτω ασθένειες: ελονοσία, φυματίωση, τέτανο, πνευμονία, ίκτερο, ειλεό, νευρολογικές παθήσεις, κίρρωση του ήπατος, διφθερίτιδα, ρευματισμούς, παραπληγία...
- Ο τριγμός οδόντων και σαρδόνιος γέλωτας όροι που χρησιμοποιούνται κ σήμερα περιγράφονται με ακρίβεια
- Εντυπωσιάζει η περιγραφή παρωτίτιδας στη Θάσο όπου πήγε και ο συσχετισμός της με τη στειρότητα στους άνδρες που την πέρασαν ως έφηβοι
- Γίνονταν ανατάξεις εξαρθρώσεων, παρακεντήσεις θώρακα για παροχέτευση πύου, διάνοιξη νεφρικών αποστημάτων, αφαίρεση αιμορροΐδων

Όλοι οι δρόμοι οδηγούν τους γιατρούς στη Ρώμη

- Οι Ρωμαίοι 'κληρονόμησαν' την ιατρική από τους αρχαίους έλληνες ιατρούς που τους είχαν ως σκλάβους
- Θεωρούσαν ότι το λάχανο , το κρασί και οι εξορκισμοί μπορούσαν να αντιμετωπίσουν ακόμα και τους μώλωπες
- Υψηλά επίπεδα υγιεινής (αποχέτευση, λουτρά)
- Η ανάγκη υποστήριξης των Ρωμαϊκών λεγεώνων οδήγησε στην εξειδίκευση στρατιωτικών γιατρών και αναρρωτηρίων → πρόδρομοι των νοσοκομείων
- Οργάνωσαν ιατρικές σχολές όπου κάθε πλούσιος Ρωμαίος έστελνε ένα σκλάβο του ώστε να περιθάλλει τους υπόλοιπους σκλάβους του!

Ιατρική στην αρχαία Ρώμη

- Η ιατρική εξειδίκευση έφτασε σε αστείο σημείο . Υπήρχαν γιατροί ειδικοί :
  - για τα μαλλιά
  - για το στήθος
  - για τον πρωκτό
  - για τις κήλες
  - προσθετικής δοντιών
- Σε υψηλό επίπεδο έφτασε η οδοντοπροσθετική – χάρη στους ρήτορες που ήθελαν να έχουν τέλεια οδοντοστοιχία
- Στην οφθαλμιατρική όπου αναφέρονται 21 διαφορετικές χειρουργικές επεμβάσεις στους οφθαλμούς
- Στην τραυματολογία- επούλωση πληγών χάρη στις μάχες και τις αρένες όπου γίνονταν μονομαχίες

Ο τελευταίος των μεγάλων Ιατρών

- Ο παραγωγικότερος γιατρός όλων των εποχών είναι ο Γαληνός (129μ.Χ-199 μ.Χ) από την Πέργαμο που έγραψε περίπου 350 έργα που καλύπτουν όλες τις ιατρικές ειδικότητες
- 400 χρόνια μετά τον θάνατο του Ιπποκράτη αυτός θα συνεχίσει το έργο του και θα το τελειοποιήσει

Γαληνός

- Οι ανατομικές, βοτανολογικές , φαρμακευτικές
θεραπευτικές του μελέτες αποτέλεσαν την βάση της δυτικής
ιατρικής για τα επόμενα 1500 χρόνια
- Χρησιμοποίησε τις γνωστές έως σήμερα βεντούζες:
τοποθέτηση κυπέλλου με κομμάτι ύφασμα που καίγεται , πάνω σε
δέρμα ή πληγή . Καθώς το ύφασμα καίγεται καταναλώνει το
οξυγόνο και από το κενό που δημιουργείται γίνεται αναρρόφηση
του αίματος ή πύου
- Ήταν ο πρώτος γιατρός στον οποίο επιτράπηκε να κάνει ανατομία
σε άνθρωπο και οι παρατηρήσεις του στο νευρικό, καρδιαγγειακό
και αναπνευστικό σύστημα ισχύουν ως σήμερα
- Τα σκευάσματα που φτιάχνουν οι φαρμακοποιοί στα φαρμακεία
φέρουν ακόμα το όνομα του → γαληνικά

Μετά την παρακμή της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα όλες οι ιατρικές πρακτικές εγκαταλείφθηκαν από τον ευρωπαϊκό κόσμο και η υγεία πέρασε στα χέρια της Εκκλησίας...

Ευτυχώς οι ιατρικές γνώσεις πέρασαν στα χέρια των Αράβων που τις διατήρησαν. Η ιατρική θα αρχίζει να ακμάζει και πάλι μετά από τον 15αι μ.Χ

- Κονοσίδου Μαρία
Μήτκου Αικατερίνη
Σιμκάνιτς Μαρία
Τζιόλα Σοφία
Τσακαλος Αντώνης
Τσαγανός Θωμάς
Τσαχλάρης Αριστείδη
Οπλασένη Κατερίνα
Μπουλάκη Λαζαρία
Τσαγγαρίδου Αναστασία
Λαζαρίδη Γιαννούλα
  - Λειβαδιώτου Σέλλα
Ενεχειλίδου Σοφία
Κήπου Κατερίνα
Τσολάκη Ζωή
Ζαϊμίδη Σοφία
Πουρσανίδου Ελισσάβητ
Πολυχρονιάδου Αναστασία
Μέρκο Άντζελα
Πάγια Ρετζίνα
Τσετσελίδου Κωνσταντίνα
- Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Σιντάκη Ιωάννα